

THE EUROPEAN DISCOVERY OF CHINA POMPEU FABRA UNIVERSITY BARCELONA

MATTEO RICCI I LA MISSIÓ JESUÏTA ESCOLES JESUÏTES

Elegit superior general del nou orde, **Ignasi de Loiola va promoure l'escriptura general de cartes per part dels jesuïtes, que es repartien per tot el món. La redistribució d'aquestes cartes entre tots els membres del nou orde, era una manera de crear la cohesió de grup entre una comunitat dispersa. Les cartes, dedicades no només a qüestions religioses, sinó també a l'observació del món natural i a l'anàlisi de les societats indígenes, generaran un interès creixent dels erudits europeus i garantirà la visibilitat jesuïta al món intel·lectual europeu.**

Les cartes també formaven **part de la propaganda necessària per a l'èxit de les missions.** Depenien de la propaganda per obtenir no només finançament sinó també privilegis per al **treball missioner. L'any 1585, el Papa els va atorgar el dret exclusiu de predicar a la Xina i al Japó, que van preservar fins a l'any 1630, per a la** enuig creixent dels altres ordes religiosos.

La necessitat de fer circular les seves cartes també va donar als jesuïtes un sentit ben agut de la importància de la impremta. Els va encantar que la impremta fos tan comuna a la Xina i al Japó, i en van fer un ús ben intensiu. A més, la impremta xinesa era molt menys cara que la impremta europea, no havia de passar cap tipus de censura i es podia dirigir fins i tot des de casa. Permetia als jesuïtes publicar amb llibertat centenars de llibres, tant religiosos com científics, en xinès.

L'any 1548, la Societat va fer un nou gir quan el governador de Messina els va demanar que obrissin una escola de primària i de secundària al seu poble sicilià. L'èxit immediat de l'escola va tenir un impacte decisiu en la trajectòria del nou orde: van ser els mestres d'escola europeus. A la fi del segle XVI, els jesuïtes havien obert cinquanta escoles de primària i secundària a Itàlia i també l'anomenat Col·legi Romà, que esdevindrà poc després la primera universitat jesuïta. A la fi del segle XVIII, tenia una xarxa de vuit-centes institucions educatives arreu del món, cadascuna de les quals amb centenars d'estudiants, i va ser el primer orde educador global.

Altres ordes havien estat ben actives pel que fa a l'educació, especialment a les universitats medievals i del principi de l'edat moderna. Però l'educació jesuïta era diferent. En primer lloc, consideraven que el personal i el manteniment de les escoles eren un assumpte essencial de l'orde. Van erigir edificis per a les noves institucions, es dedicaven al seu finançament i manteniment, i els obrien a nois i joves que no pretenien fer-se sacerdots. A més, les escoles jesuïtes combinaven l'educació escolàstica de les universitats amb els ensenyaments clàssics i literaris de les acadèmies humanístiques.

Els jesuïtes van arribar a un punt decisiu per a l'escolarització formal europea. No van començar el moviment modernitzador de l'educació, però van donar importància al que succeïa i van desenvolupar el seu sistema escolar a una escala sense precedents. A més, estaven convençuts que una educació adequada dels joves suposaria una millora per al món sencer: de fet, el seu entusiasme inicial per l'educació els qualificava com a educadors de primera categoria.

Però no a la Xina. Van culturitzar i edificar els conversos cristians, però mai no van poder ocupar el sistema educatiu xinès. Al segle XVII, un sacerdot jesuïta, Verbiest, va fer servir la seva posició privilegiada a la cort per **presentar a l'emperador una proposta completa per introduir la mecànica, la medicina i la filosofia aristotèlica als exàmens imperials.** L'emperador la va rebutjar perquè ni els continguts ni l'estil seguien la línia de la saviesa xinesa.

Tot i que la Companyia de Jesús no va produir les figures científiques de primer ordre de l'edat moderna, el Col·legi Romà, obert l'any 1551, podia presumir de ser a la cúspide de la vida intel·lectual catòlica de principis de l'edat moderna. El seu programa incloïa llatí, filosofia, teologia i lògica, tant com qüestions científiques i clàssiques i una educació completa en les arts. Un dels seus mestres va ser Christopher Clavius, de qui es diu que va ser el millor professor de matemàtiques de la història: va traduir a Euclides i va idear el calendari gregorià, **mentre que mantenia la visió geocèntrica de l'univers. Un altre dels seus professors era Athanasius Kircher, conegut com "l'últim home que ho sabia tot". Va crear un fantàstic museu d'artefactes científics, antropològics i arqueològics, i va escriure quaranta llibres** que tractaven quasi tot tipus de temes. Kircher mai no va anar a la Xina, però basant-se en les cartes enviades pels seus companys jesuïtes, va publicar China Illustrata: els gravats preciosos que **contenia de la fauna, la flora, els paisatges i l'artesanía de la Xina** donaven una imatge de la varietat i l'abundància de la naturalesa xinesa que va garantir una difusió generalitzada per tot Europa.

Els jesuïtes meditaven, predicaven i educaven; però el seu impuls inicial era missioner. Van anar a Orient a protegir els privilegis que el Papa els va garantir per la xarxa estructural de **l'expansió portuguesa.** Preuaven la seva independència i estaven orgullosos dels seus mètodes missioners innovadors, i un cop a Orient, tant al Japó com a la Xina, sovint sorgirien diferències amb altres ordes religiosos.

Però sense tenir en compte la creixent animositat dels seus oponents i les dificultats ja esmentades per construir i educar que trobaran a la Xina, la missió jesuïta en aquest país va ser anomenada la joia de la corona de la Companyia de Jesús.